

DE BEËINDIGING VAN DE ARBEIDSOVEREENKOMST
ONDER HET EENHEIDSTATUUT

DE BEËINDIGING VAN DE
ARBEIDSOVEREENKOMST
ONDER HET
EENHEIDSTATUUT

Dirk HEYLEN
Ludo VERMEULEN
Ivo VERREYT

De beëindiging van de arbeidsovereenkomst onder het eenheidsstatuut
Dirk Heylen, Ludo Vermeulen en Ivo Verreyt

© 2014 Intersentia
Antwerpen – Cambridge
www.intersentia.be

Omslagbeeld: © jupiter – Thinkstock

ISBN 978-94-000-0490-0
D/2014/7849/61
NUR 825

Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgever.

INHOUD

Inleiding	1
Hoofdstuk 1.	
Algemene (civielrechtelijke) wijzen van beëindiging	3
1.1. Wederzijdse toestemming	3
1.2. Overmacht	5
1.2.1. Wat is beëindigende overmacht?	5
1.2.2. Bedrijfsbranden en beëindigende overmacht	6
1.2.3. Medische overmacht	6
1.2.3.1. Toekomstige regeling	7
1.2.3.2. Huidige regeling: re-integratieprocedure (KB 28 mei 2003)	8
1.2.4. Enkele andere vormen van overmacht	12
1.2.5. Inroepen van overmacht	13
1.3. Ontbindend beding	13
1.4. Afloop van de termijn of voltooiing van het afgesproken werk	16
1.4.1. Algemeen	16
1.4.2. Nieuw: opzeg van de overeenkomst van bepaalde duur of voor een bepaald werk	16
1.4.3. Modaliteiten van de opzeg	18
1.4.4. Opeenvolgende contracten van bepaalde duur	19
1.4.5. Schadevergoeding bij verbreking	20
1.4.6. Beëindiging van de arbeidsovereenkomst voor een bepaalde duur of werk van minder dan 3 maanden in geval van arbeidsongeschiktheid langer dan 7 dagen	21
1.4.7. Beëindiging van de arbeidsovereenkomst voor een bepaalde duur of werk van 3 maanden of meer in geval van arbeids- ongeschiktheid langer dan 6 maanden	21
1.4.8. Afloop van de termijn versus verbreking door de werkgever	22
1.4.9. Beschermingsvergoeding zwangere werkneemster	22
1.5. Overlijden van een van de partijen	22
1.6. Beëindiging vóór de uitvoering van de overeenkomst	23

Hoofdstuk 2.

Arbeidsrechtelijke wijzen van beëindiging: ontslag door opzeg	25
2.1. Het begrip “ontslag”	25
2.2. Conventionele beperkingen van het ontslagrecht.	27
2.2.1. Werkzekerheidsbedingen	27
2.2.1.1. Werkzekerheidsbedingen in de strikte zin	27
2.2.1.2. Afspraken omtrent de duur van de in acht te nemen opzegtermijn	29
2.2.2. Individuele beroepsopleiding (IBO-contracten).	30
2.3. Ontslag “op verzoek” van de werknemer	31
2.4. De opzeg	32
2.4.1. Algemeen.	32
2.4.2. Wijze van kennisgeving van de opzeg	33
2.4.3. Inhoud	34
2.4.4. Nietigheid van de opzeg	34
2.4.4.1. Absolute nietigheid.	35
2.4.4.2. Relatieve nietigheid	35
2.4.5. Opzegtermijn	36
2.4.5.1. Begrip – wat voorafging aan de Wet Eenheidsstatuut	36
2.4.5.2. Aanvang van de termijn	39
2.4.5.3. Belang van de anciënniteit voor de duur van de opzegtermijn	41
2.4.5.4. Duur van de opzegtermijn: algemeen	43
2.4.5.5. Opzegtermijn: algemene regels.	44
2.4.5.6. Uitzonderingen op de opzegtermijnen	48
2.4.5.7. Geen afwijkingen in een cao gesloten in een paritair (sub)comité.	48
2.4.5.8. Opzegtermijnen bij wedertewerkstellingspro- gramma’s	48
2.4.5.9. Opzegtermijn en sollicitatieverlof van huis- arbeiders.	48
2.4.5.10. Opzegtermijn in geval van pensioen	49
2.4.5.11. Opzeg door de werknemer tijdens periode van tijdelijke werkloosheid	49
2.4.5.12. Beëindiging van de arbeidsovereenkomst in geval van arbeidsongeschiktheid	50
2.4.5.13. Beëindiging van de arbeidsovereenkomst met het oog op een stelsel van werkloosheid met bedrijfs- toeslag.	53
2.4.5.14. Overgangsregeling: arbeidsovereenkomsten aangevat vóór 1 januari 2014	53

A.	Algemeen: berekening in twee stappen	53
B.	De eerste stap	54
C.	De tweede stap	59
D.	Het optellen van beide resultaten	60
E.	Wat met overeenkomsten die een hogere opzegtermijn/vergoeding voorzagen?	63
F.	Wat met uitzendarbeid die de tewerkstellingsperiode, die een aanvang nam vóór 1 januari 2014, voorafging?	66
G.	De berekening van het eerste deel bij ontslag met het oog op SWT	68
H.	De overeenkomst voor bepaalde duur aangevat vóór 31 december 2013 en de rugzak.	70
2.4.5.15.	Uitzonderingsregimes voor arbeiders	70
A.	Tijdelijk uitzonderingsregime	70
B.	Structureel uitzonderingsregime	74
2.4.5.16.	Uitzonderingsregime bij collectief ontslag met sociaal plan	76
2.4.5.17.	Werknemers met verminderde arbeidsprestaties	76
2.4.5.18.	Aanrekening van de aanvullende vergoeding bij werkloosheid op de opzegtermijn of -vergoeding	78
2.4.6.	Schorsing van de opzegtermijn	79
2.4.6.1.	Algemeen	79
2.4.6.2.	Schorsingsoorzaken en invloed op de opzegtermijn	80
2.5.	Ontslagcompensatievergoeding en ontslaguitkering	82
2.5.1.	Algemeen	82
2.5.2.	De ontslagcompensatievergoeding	82
2.5.2.1.	Wat?	82
2.5.2.2.	Voor wie?	83
2.5.2.3.	Bedrag – techniek: de RVA betaalt.	84
2.5.2.4.	Aard van de vergoeding.	85
2.5.2.5.	Procedure	85
2.5.3.	De ontslaguitkering	86
2.5.3.1.	Wat en voor wie?	86
2.5.3.2.	Bedrag – techniek: de RVA betaalt.	86
2.5.3.3.	Aard van de vergoeding.	87
2.5.3.4.	Procedure	87
2.6.	Outplacement	87
2.6.1.	Definitie	87
2.6.2.	Algemene regeling	88
2.6.2.1.	Toepassingsgebied	88
2.6.2.2.	Inhoud van de regeling	89

2.6.2.3.	Aanrekening op opzegvergoeding of sollicitatieverlof	91
2.6.2.4.	Procedure	92
2.6.2.5.	Overgangsbepaling tot eind 2015	94
2.6.3.	Outplacement voor werknemers van 45 jaar en ouder	95
2.6.3.1.	Toepassingsgebied	95
2.6.3.2.	Inhoud van de regeling	95
2.6.3.3.	Aanrekening op sollicitatieverlof	96
2.6.3.4.	Procedure	96
2.6.3.5.	Sanctie	96
2.7.	Ontslag tijdens de proeftijd	97
2.7.1.	Algemeen: afschaffing van de proeftijd – behoud van lopende proeftijden	97
2.7.2.	Proeftijd voor arbeiders	98
2.7.2.1.	Tijdens de minimumduur	98
2.7.2.2.	Na de minimumduur	98
2.7.2.3.	Schorsing van de proeftijd	98
2.7.3.	Bedienden	99
2.7.3.1.	Tijdens de minimumduur	99
2.7.3.2.	Na de minimumduur	100
2.7.3.3.	Schorsing van de proeftijd	101
2.7.4.	Overeenkomst voor tewerkstelling van studenten	101
2.7.5.	Overeenkomst voor uitvoering van tijdelijke arbeid	102
2.8.	Omzetting opzegtermijn in opzegvergoeding	102
2.8.1.	Algemeen – begrip opzegvergoeding	102
2.8.2.	In aanmerking te nemen loon	104
2.8.2.1.	Loonbegrip	104
2.8.2.2.	Enkele toepassingsgevallen	104
2.9.	Bevorderen van de inzetbaarheid	106
2.10.	Bijzondere compenserende bijdrage voor het Sluitingsfonds	107
2.11.	Sociaal passief ingevolge het eenheidsstatuut	108
2.12.	Afschaffing fiscale vrijstelling opzegvergoeding of loon voor opzegtermijn	109
2.13.	Overzicht van de compensatiemaatregelen voor de gestegen ontslagkost	109
2.14.	Motiveringsplicht	110
2.15.	Tijdstip van betaling – interest – verjaring	112
2.15.1.	Wanneer ontstaat het recht op de betaling van de opzegvergoeding?	112
2.15.2.	Interesten	113
2.15.3.	Betaling ineens of in maandtermijnen?	113

2.15.4. Verjaring	113
2.15.5. Recht op afwezigheid tijdens de opzegtermijn – sollicitatieverlof	115

Hoofdstuk 3.

Arbeidsrechtelijke wijzen van beëindiging: ontslag wegens dringende reden	117
--	------------

3.1. Algemeen.....	117
3.1.1. Begrip dringende reden.....	117
3.1.2. Voorwaarden.....	118
3.1.2.1. Een ernstige tekortkoming	118
3.1.2.2. ... die elke professionele samenwerking onmogelijk maakt	119
3.1.2.3. ... en wel onmiddellijk en definitief.....	119
3.2. Termijnen	120
3.2.1. Termijn om tot ontslag over te gaan	120
3.2.2. Termijn en kennisgeving van de motieven	123
3.2.3. Bewijs	125
3.2.4. Vergoedingsregeling	125
3.2.5. Voorbeelden uit de rechtspraak	126

Hoofdstuk 4.

Onregelmatige beëindiging of verbreking van de arbeidsovereenkomst ...	129
---	------------

4.1. Algemeen.....	129
4.2. Expliciet ontslag.....	130
4.3. Impliciet ontslag.....	130
4.3.1. Eenzijdige wijziging van de arbeidsovereenkomst.....	131
4.3.1.1. Algemeen	131
4.3.1.2. Voorwaarden.....	132
4.3.1.3. Gevolgen van de eenzijdige wijziging	134
4.3.1.4. Enkele gevallen	135
A. Het eenzijdig verlagen van loon	135
B. Aard van de overeenkomst, werk, functie.....	135
C. Plaats van het werk	136
4.3.2. Met verbreking gelijkgestelde handeling/wanprestatie	136
4.4. Opzegvergoeding.....	137

Hoofdstuk 5.

Bescherming tegen ontslag	139
--	------------

Hoofdstuk 6.

Rechtsmisbruik bij ontslag 145

6.1. Algemeen..... 145

6.2. Willekeurig ontslag van werklieden 146

6.3. Rechtsmisbruik bij ontslag..... 150

Hoofdstuk 7.

Ontslagen tussen 8 juli en 31 december 2013 153

*Bijlage: Gewone opzegtermijnen voor werklieden per sector op 31.12.2013
(het zogenaamde “rugzakje”).*..... 159

INLEIDING

Op elk moment kunnen de werkgever en de werknemer hun arbeidsovereenkomst stopzetten. Dat kan zelfs al gebeuren vóór aan de arbeidsovereenkomst effectief uitvoering is gegeven. Het kan echter niet op eender welke manier! De arbeidsovereenkomstenwet (WAO) wil de belangen van beide partijen in de mate van het mogelijke vrijwaren, en zal daarom een aantal essentiële regels opleggen om een einde te maken aan de overeenkomst. Deze regels zijn ingewikkeld en hangen veelal af van de aard van de arbeidsovereenkomst en de persoonlijke situatie van de werknemer.

In de WAO zelf zijn heel wat manieren voorzien waarop de arbeidsovereenkomst eindigt. We noemen die vormen “*arbeidsrechtelijke wijzen van beëindiging*”. Naast die specifieke vormen zijn er nog algemene beëindigingwijzen die gelden voor alle soorten van overeenkomsten, dus ook arbeidsovereenkomsten. Deze wijzen komen voort uit het burgerlijk recht, en we noemen ze dan ook “*algemene, of civielrechtelijke wijzen van beëindiging*”.

In dit boek zullen we beide soorten bespreken. Achtereenvolgens komen aldus aan bod:

- wederzijdse toestemming;
- overmacht;
- het ontbindend beding;
- einde van de overeenkomst voor bepaalde tijd of welbepaald werk;
- het overlijden van één der partijen;
- beëindiging vóór de uitvoering van de overeenkomst;
- conventionele beperkingen aan de ontslagmacht van de werkgever;
- de opzeg;
- de dringende reden;
- verbreking van de arbeidsovereenkomst;
- bepaalde beschermde werknemers;
- willekeurig ontslag en rechtsmisbruik.

Waar dat nodig is, bespreken we de wijzigingen die het gevolg zijn van het in werking treden van de wet van 26 december 2013 betreffende de invoering van een eenheidsstatuut tussen arbeiders en bedienden inzake de opzeggingstermijnen en de carenzdag en begeleidend maatregelen (BS 31 december 2013 – hierna ‘Wet Eenheidsstatuut’).

